

początkowo jako stażysta, a następnie jako asystent i starszy asystent naukowo-dydaktyczny. Prowadziła zajęcia ze studentami w pracowni i w terenie, najczęściej w doskonale Jej znanej Puszczy Kampinoskiej. Na skraju tej puszczy w osadzie Wólka Węglowa mieszkała przez całe życie. Była cenionym dydaktykiem i wychowawcą młodzieży oraz świetną florystką. W Zakładzie Systematyki i Geografii Roślin UW pracowała również naukowo pod kierunkiem doc. dr hab. Aliny Doroszewskiej. Przygotowywała rozprawę doktorską na temat „Badania cytotaksonomiczne nad *Dactylis aschersoniana* Graebn. i *Dactylis glomerata* L. z terenu Polski”.

Od 1. X. 1973 roku przeniesiona została do Ogrodu Botanicznego UW na stanowisko starszego asystenta naukowo-badawczego. Praca w Ogródku Botanicznym dawała Jej duże zadowolenie. Stały kontakt z ogromną ilością rozmaitych roślin powodował, że ich piękno utrwałała na licznych rysunkach. Botanika, a szczególnie florystyka i malarstwo to były Jej dwie największe pasje. Przez trzy lata pracy w Ogródku Botanicznym mgr Teodora Zofia Rurka prowadziła 2 działki „Florę niżową Polski” gdzie gromadzi się i uprawia rośliny przywiezione z naturalnych stanowisk przede wszystkim z okolic Warszawy oraz grupy ekologiczne. Dzięki Jej staraniom wprowadzono do Ogrodu interesującą grupę roślin z wydm śródlądowych. Ponadto uczestniczyła w nowym opracowaniu naukowym dwóch innych działów „Biologii roślin” i „Roślin użytkowych” oraz w przygotowywaniu dokumentacji naukowej roślin szklarniowych. Brała także udział w przygotowaniu Index Seminum et Sporarum. Chętnie włączała się również do wszelkich innych prac związanych z działalnością Ogrodu Botanicznego, a więc popularyzacyjnych, administracyjnych, o charakterze technicznym itp. W Ogródku prowadziła także dalej badania nad rodzajem *Dactylis* rozpoczęte w Zakładzie Systematyki i Geografii Roślin. Wynikiem wstępnych badań nad *Dactylis* była publikacja pt. „Rozmieszczenie diploidalnych form *Dactylis* na terenie Polski” ogłoszona w 1974 r. we Fragmenta Floristica et Geobotanica (Ann. 20, pars 4).

Niestety pracy tej nie zdołała już doprowadzić do końca. Po trzech miesiącach zmagania z ciężką, nieuleczalną chorobą zmarła w Warszawie w lipcu 1976 roku.

Janina Andrearczyk

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego

WANDA WRÓBEL-STERMIŃSKA
Ogród Botaniczny UJ Kraków

UNIwersytet Jagielloński UCZCIŁ PAMIĘĆ PROFESORA DRA WŁADYSŁAWA
SZAFERA

16 listopada 1976 r. przypadła szósta rocznica śmierci Prof. Władysława Szafera. W dniu tym odsłonięto popiersie, zaprojektowane przez artystę rzeźbiarza doc. dra A. Hajdeckiego, a wykonane przez jego asystenta A. Śliwę. Pomnik usy-

tuowano w Ogrodzie Botanicznym UJ, na terenie uzyskanym dla ogrodu przez Profesora, naprzeciw nowych szklarni, które wybudował i urządził.

Symbolicznego odsłonięcia pomnika dokonał Jego Magnificencja Prof. dr Mieczysław Karaś, który powitał rodzinę zmarłego Profesora, członków Rady Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, uczniów i zaproszonych gości. Rektor podkreślił wielkie zasługi Profesora dla uczelni. Dowodem wierności dla ideałów uczonego, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska, będzie to skromne popiersie, którym uczelnia uczciła wielkiego botanika.

Następnie Prof. dr Jan Kornaś w swym wystąpieniu przypomniał sylwetkę swego nauczyciela, wybitnego botanika i społecznika oraz dokonał oceny jego spuścizny naukowej. Profesor Szafer był naukowcem wszechstronnym. Pozostawił ogromny dorobek naukowy, liczący około 700 pozycji: prace ściśle naukowe, podręczniki, broszury, polemiki, recenzje i artykuły popularno naukowe. Pracował w sześciu dyscyplinach naukowych: florystyce, systematyce, fitosocjologii, geografii roślin, paleobotanice i historii botaniki. Dużo czasu poświęcił zagadnieniom ochrony

przyrody. Przez niektóre, pionierskie prace, wstawił imię Polski zarówno na wschodzie jak i na zachodzie Europy, zdobył trwałą pozycję w świecie. Profesor Szafer był doskonałym nauczycielem i wychowawcą młodzieży akademickiej. Wykształcił kilkanaście pokoleń botaników, którzy dziś zajmują wysokie stanowiska w kraju. Był także wspaniałym organizatorem nauki i jej popularyzatorem, zarówno w słowie jak i piśmie. Jako gorący patriota i miłośnik przyrody o pół wieku wyprzedził obecne postulaty ochrony przyrody i gorąco zabiegał o wprowadzenie ich w życie. Profesor Szafer prawie pół wieku kierował Instytutem Botaniki i Ogrodem Botanicznym, który doprowadził do rozkwitu oraz Zakładem Ochrony Przyrody. Pomnik Profesora Szafera powinien przypominać młodzieży i szerokiej publiczności idee znakomitego uczonego, że przyrodę należy poznawać, kochać i szanować, chronić i zachować dla przyszłych pokoleń.

W imieniu Komisji Ochrony Przyrody w Kielcach zabrał głos Prof. dr Janusz Braun. W gorących słowach przypomniał zasługi Profesora w dziedzinie zakładania rezerwatów i parków narodowych. Przypomniał rok 1947, kiedy to z Profesorem Szaferem wytyczali granice, pierwszego utworzonego po wojnie, Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Jako dowód pamięci i wdzięczności ziemi kieleckiej złożył w hołdzie bryłkę marmuru chełcińskiego.

Następnie delegacje zakładów naukowych i szkół, które obrały imię Profesora Szafera za patrona oraz liczni goście złożyli pod pomnikiem wieńce i wiązanki kwiatów.

W szklarni została zorganizowana wystawa prac Profesora Szafera.

ELŻBIETA NOWOTARSKA
Ogród Botaniczny UJ Kraków

MALPIGHIA GLABRA L. W OGRODZIE BOTANICZNYM UJ

Rodzaj *Malpighia* należący do rodziny *Malpighiaceae*, liczy około 30 gatunków, zimozielonych drzew i krzewów, pochodzących w większości z tropikalnej Ameryki. Nazwę swą zawdzięcza włoskiemu przyrodnikowi z XVII wieku, profesorowi Uniwersytetu w Bolonii — Marcello Malpighiemu (Chittenden 1956, Pareys 1958).

W Ogrodzie Botanicznym UJ rośnie jeden z przedstawicieli tego rodzaju: *Malpighia glabra* L. (syn. *M. fallax* Salisb., *M. peruviana* Moricand, *Bunchosia parvifolia* Watson).

W ojczyźnie gatunek ten występuje jako zimozielone drzewo dochodzące do 5,0 m wysokości. Hodowane u nas 4 okazy *Malpighia* mają postać krzewów i dochodzą do 2 m wysokości. Liczą sobie około 50 lat; pochodzenie ich nie jest znane nawet najstarszym pracownikom Ogrodu.

Roślina ta posiada liście krótkoogonkowe, kształtu owalnego, gładkie, połyskujące, ustawione naprzeciwległe. Na przekroju poprzecznym liścia widoczne są kryształki szczawianu wapnia w postaci druzów (ryc. 1c). Starsze pędy są rzadko owłosione, natomiast młode pędy i szypułki kwiatowe gęsto pokryte są włoskami.